

Ένα κήρυγμα

του Πρεσβυτέρου π. Παναγιώτη Μωϋσίδη

Κάθε πτυχή, κάθε λειτουργία του επιτελουμένου από την Εκκλησία έργου έχει ή οφείλει να έχει την ποιμαντική της διάσταση. Έξυπακούεται ότι και το κήρυγμα οφείλει να διακρίνεται για τα ποιμαντικά του γνωρίσματα: α) να μαρτυρεί την αλήθεια· β) να μυσταγωγεί· γ) να δημιουργεί κοινωνία και έπι-κοινωνία και δ) να διακονεί και να μην έξουσιάζει (Α. Μ. Σταυρόπουλου, Ποιμαντική θεολογική προσέγγιση του κηρύγματος, περ. «Θεολογία» τόμος 82, τεύχος 2· του 2011, σ. 161-176).

Αισθάνομαι ότι αυτά τα χαρακτηριστικά διακρίνονται στο κήρυγμα του π. Παναγιώτη Μωϋσίδη, έγγαμου κληρικού πατρός πέντε τέκνων που υπηρετεί ως νοσηλεύτης στο Τμήμα Ειδικών Λοιμώξεων του Νοσοκομείου «Ο Ευαγγελισμός». Το κήρυγμα έκφωνήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 2012 στον Ι. Ναό του γυναικείου Ήσυχαστηρίου «Παναγία των Βρουλών» στο Μήλεσι Ωρωπού Αττικής. Σ' αυτόν τον χώρο λειτουργεί και κηρύττει περιοδικά.

Α. Μ. Σταυρόπουλος

Η Κυριακή που μάς πέρασε ήταν η Κυριακή του Σπορέως. Η Παράδοση της Εκκλησίας μας, μάς λέει πώς την ημέρα αυτή αρχίζουν τα κηρύγματα.

Η Άγγελική είναι ένα πολύ όμορφο κορίτσι. Δουλεύει ως νοσηλεύτρια στο νοσοκομείο του Ευαγγελισμού. Είναι μοναχοπαίδι, αγαπάει πάρα πολύ τον μπαμπά και την μαμά. Πρίν από μερικούς μήνες, ο πατέρας της, που ήταν ένας υπέροχος άνθρωπος, συνταξιούχος πιλότος της Πολεμικής Αεροπορίας, ένας πολύ καλοσυνάτος άνθρωπος, πέθανε ξαφνικά από έγκεφαλικό. Η Άγγελική είχε ιδιαίτερη αδυναμία στον μπαμπά, πόνεσε πολύ μέ τον χαμό του. Πρίν από λίγες μέρες είδε ένα όνειρο.

Είδε ένα όμορφο μονοπάτι, μέ πολλά πυκνά και όμορφα δέντρα κι εκεί να περπατάνε χέρι μέ χέρι ο μπαμπάς μέ την μαμά και πίσω ή Άγγελικούλα προσπαθούσε να τους φτάσει. Κάποια στιγμή ο δρόμος έκανε μιά διχάλα, ο μπαμπάς έφυγε προς τά δεξιά, ή μανούλα έφυγε προς τά αριστερά. Η Άγγελικούλα έφτασε στή διχάλα, δίστασε στήν αρχή και μετά πήγε να τρέξει προς τό μέρος του πατέρα. Ο πατέρας της λέει: «Όχι, Άγγελική, δέν ήρθε ή ώρα ακόμα, θά πās μέ τή μαμά.» Έκλαιγε ή Άγγελική και παρακαλούσε. «Όχι, Άγγελική, θά πās μέ τή μαμά, δέν ήρθε ή ώρα ακόμα.»

Η Άγγελική μου διηγήθηκε χθές τό όνειρο και είπα: «Άγγελική μου, ζήσε μ' αυτό τον τρόπο τή ζωή έδωπέρα, έτσι ώστε, όταν θά 'ρθει ή ώρα να σε καλέσει ο Χριστός κοντά του, να βρίσκεσαι στο πλάι του πατέρα σου.»

*Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
Ἀμήν.*

Τό πρῶτο κήρυγμα τῆς χρονιάς κάθε τέτοια ἐποχή ἀποτελεῖ ἕνα κομβικό σημεῖο, ἕναν καθρέφτη τῶν ἐντυπώσεων, τῶν παραστάσεων, μά κυρίως τῆς ψυχικῆς διάθεσης στήν ὁποία βρισκόμαστε μετά ἀπό ἕνα ιδιόμορφο καλοκαίρι. Ἄν γυρίσω πίσω τό νοῦ μου γιά νά ἀναλογιστῶ, νά συγκρίνω τήν περσινή στιγμή μ' αὐτό πού ζῶ τώρα, αἰσθάνομαι φανερά πιό κουρασμένος, πιό στερημένος ἀπό ιδέες, ἀπό λόγια. Ἰσως ἀκόμη μέ λιγότερες προσδοκίες, λιγότερες βεβαιότητες. Παρά ταῦτα, ὅμως, ἡ πνευματική ἔνδεια, αὐτό τό ἀδιέξοδο τῆς σκέψης μου χαρίζει ἐλπίδα ... μου χαρίζει ἐλπίδα, γιατί νιώθω πώς ἐκεῖ πού οἱ δικές μας δυνάμεις δέν ἐπαρκοῦν, μόνο ἐκεῖ βρίσκει χῶρο νά χαριτώσει ἡ Παρουσία, ἡ Γλυκύτητα τοῦ Χριστοῦ μας.

Τό φθινόπωρο ξαναβαπτίζει τήν πλάση, τήν πληγωμένη ἀπό τό βαρῦ χνῶτο τοῦ καλοκαιριοῦ. Καινούργιος ἀστράφτει τότε ὁ οὐρανός στ' ἀπόβροχο, λάμπει μέ καλοσύνη ἀγγελική, ἀνάλαφρη. Ἄπειρες φορές ἔχω συναντήσει καλοπροαίρετους ἀνθρώπους, ἐγκλωβισμένους μέσα σέ χιλιάδες ὠρες διαβασμάτων, ἀπομονωμένους βαθειά στήν εἰκονική τους πραγματικότητα, νά 'χουν ἐξαλείψει τελείως ἀπό τήν ψυχή ἐκεῖνο τό ἔμφυτο, τό θεόδοτο χάρισμα τῆς ἀνθρώπινης διόρασης, τῆς προόρασης τῶν γεγονότων. Πάντα εἶχα μιᾶ αἴσθηση, κυρίως ἀπό προσωπικά μου βιώματα, πώς οἱ ἀληθινά σοφοί ἄνθρωποι, ἄσχετα ἀπό τό ἐπίπεδο τῆς μόρφωσής τους, παραμένουν ἐκεῖνοι οἱ ἀφανεῖς πού συγχρωτίζονται, παλεύουν φιλότιμα μέ τήν καθημερινότητα, πού πράγματι ἀπέκτησαν ἐκείνη τή σοφία, πολύ απλοῖ ἄνθρωποι γιατί δέν ἔζησαν μόνο διανοητικά τόν κόσμο ἀλλά μετεῖχαν στά τεκταινόμενα, γεύονταν ἄμεσα τήν κάθε ἀλλαγῆ, τόν κάθε κραδασμό τῆς κοινωνίας.

Ἕνας τέτοιος σοφός ἄνθρωπος εἶναι καί ἡ χήρα ἐκείνη μάνα πού καθαρίζει στό νοσοκομεῖο. Χθές μέ ζύγωσε καί μου μίλησε μέ μιᾶ γλυκειά ἀγωνία, ἀναμένοντας μέσα της μιᾶ ἀπόκριση. Σέ ἕναν τόπο πού λησμονήσαμε τό παρελθόν καί ἀδιαφορήσαμε γιά τό μέλλον μας, λόγια ἀδιέξοδα, φοβισμένα γεννιοῦνται. «Πάτερ», μου εἶπε, «τά πράγματα δυσκόλεψαν καί κανεῖς δέν μπορεῖ νά μᾶς μιλήσει γιά τά μελλούμενα». Αἰσθάνθηκα ἀμήχανα ἀπ' τήν ἐρώτηση τῆς κουρασμένης γυναίκα γιατί ζητοῦσε μιᾶ παρηγοριά, μιᾶ ἀπόκριση πού ἐγώ δέν τήν κατεῖχα.

Μιᾶ εὐκατάστατη κυρία, ἀπ' αὐτές πού τά προηγούμενα χρόνια ζοῦσε μέ περίσσια ἄνεση, σταμάτησε νά ἔχει στή διάθεσή της τήν ἀποκλειστική νοσοκόμα πού φρόντιζε τό ἄρρωστο παιδί της. Τή σταμάτησε, διότι δέν μπορεῖ πιά νά τήν πληρώσει. Σήμερα στά ἑβδομήντα της, ἀρκετά ἐπιβαρυνμένη, ἀμάθητη σέ τέτοιου εἴδους κόπους, ἀναγκάζεται νά πλένει, νά σηκώνει, νά περιποιεῖται μόνη τό κατάκοιτο παιδί της. Ζεῖ πλέον γυμνωμένη ἀπό κάθε παλιά ἔπαρση, ἀπό κάθε

γόητρο, συντροφιά μέ τά σημάδια μιᾶς περηφάνειας λαβωμένης, ὀδυνηρά καρτερικῆς. Τά τελευταῖα βράδνα, μόλις ξαπλώσει στό ραντζάκι της μετά ἀπό μιά πολυώδυνη μέρα, ἀνοίγει πάντοτε νά διαβάσει τήν Καινή Διαθήκη. Τό χάραμα, σάν μπῶ στό θάλαμο, τή βρίσκω νά κοιμᾶται μέ τή Βίβλο ἀνοιχτή, ἀφημένη ἤσυχια πάνω στό πονεμένο σῶμα. Ἀμίλητη ἀνοίγει τά μάτια τό πρωί, κοιτάζει πρός τό παράθυρο. Κάτι τό γαλανό, τό ἀπροσδιόριστο, τό βαθειά παρηγορητικό γεννιέται. Τό πρόσωπο τό πληγωμένο, πικραμένες οἱ ζάρες γύρω ἀπό τά χεῖλη ἡμερεύουν, ἀνατέλλουν ἀπαλά στό λίγο φῶς, ἀρχίζουν νά χαμογελοῦν. Ὁ χῶρος, παρά τόν πόνο της, γλυκαίνει, γίνεται δωμάτιο ἀγαπημένο, αἶσθημα βαθύ, πρωτόγνωρο.

Ἄν θά μπορούσα νά δώσω μιά ἀπάντηση στήν κραυγή τῆς κουρασμένης καθαρίστριας, μιά ἀπάντηση γιά τά μελλούμενα, θά τῆς ἔλεγα πῶς, ἀπό 'δῶ καί πέρα, ὅταν ἀρρωσταίνει κάποιο ἀγαπημένο μας πρόσωπο, θά μάθουμε νά τό φροντίζουμε μέ τά ἴδια μας τά χεῖρια, πῶς ὁ καιρός κατέφθασε γιά νά σταθοῦμε περισσότερο χρόνο στό σπιτικό μας, νά ξανασυνηθίσουμε τή συζυγική αὔρα, ἀνακαλύπτοντας τούς πανάρχαιους, τούς ἱερούς μας ρόλους. Νά συντριψοῦμε τήν ἀποξένωση, τήν ἀδιάκοπη φυγή, τή σιωπηλή ἐκείνη ἀποδόμηση τῆς οικογενειακῆς ἐστίας. Νά ζήσουμε μιά ὥρα παραπάνω μέ τά πρόωρα ὀρφανεμένα παιδιά μας. Ἴσως νά 'φτασε κι ἡ ὥρα ἐκείνη ὅπου θά πρέπει νά σταματήσουμε τά τρομαγμένα αὐτά παιδιά ἀπό τά πολλά, τά παράταιρα φροντιστήρια, μετριάζοντας τή ματαιοδοξία μας, φροντίζοντας νά φτιάξουμε ὁμορφα σχολεῖα, μά κυρίως ἀφήνοντας τή Χάρη τοῦ Θεοῦ νά ἐνεργήσει ἡ Ἰδια ἐπάνω στά διαβάσματα, στίς ψυχές, στά ὄραματα τῶν παιδιῶν μας. Ὅλα αὐτά τά καινούργια, τά πρωτόγνωρα, τά δύσκολα θά τά κάνουμε γιά ν' ἀπομείνει στό τραπέζι μας ἐκεῖνο τό λιγοστό, τό εὐλογημένο ψωμί. Κάθε καταφρόνια ἀπό τίς δωρεές τοῦ Χριστοῦ γεννᾷ καινούργιους, δυσκολότερους πνευματικούς νόμους. Λένε οἱ μεγάλοι πατέρες τῶν καιρῶν μας πῶς ἄν κάτι πού ἔλειψε ἀπό τόν Ἑλληνα στά χρόνια τῆς μεγάλης ἀνεσης ἦταν ἡ εὐγνώμων διάθεση, ἐκεῖνο τό λιτό «Εὐχαριστῶ» γιά τίς δωρεές τοῦ Πλάστη τους. Ποτέ δέν θελήσαμε νά κατανοήσουμε πῶς ὅλα ἐκεῖνα ἦταν προσφορά, δῶρο τῆς Καλοσύνης του.

Τέλος, συλλογιέμαι, πῶς ὁμορφο θά 'τανε, πρὶν κλείσουμε τά μάτια μας γιά τή βραδυνή μας ἀνάπαυση, νά μή στηρίζουμε ὅπως παλιά τίς προσδοκίες γιά τήν ἐπερχόμενη μέρα στήν ὑψηλή νοημοσύνη, στίς γνωριμίες μας, στόν ἀφανέρωτο ἐγωισμό, ἀλλά ἄς ἀνοίξουμε τό Ἱερό Βιβλίο τῆς Ἐκκλησίας τοποθετώντας το, ὅπως ἐκείνη ἡ πληγωμένη μάνα πάνω στήν ἀμήχανη ψυχή μας, γνωρίζοντας πῶς τώρα πιά, μόνο ὁ σιωπηλός Λυτρωτής, ὁ γλυκύτατος Ἐκεῖνος Πλάστης μας θά ἀγκαλιάζει, θά καθοδηγεῖ τήν ἡμέρα μας ἐκεῖ ὅπου Αὐτός θέλει. Ἡ μάνα ἐκείνη ἡ πληγωμένη πού, μέ τόν πρωτάκουστο, τόν ξένο γιά τή διάνοια τοῦ κόσμου

μας τρόπο, ξανακέρδισε υγιές, απροσδόκητα λαμπερό τό καταδικασμένο της παιδί, ανοίγοντας δρόμο, διδάσκοντάς μας ποιά είναι ή γαληνή, ή απέριττη εκείνη μέθοδος για να ξαναστεριώσει, να γεννηθεί πάλι ή έλπίδα στίς καρδιές. Γεγονότα ήσυχα, ανερμήνευτα, αλλότρια πρὸς τό στοχασμό, πρὸς τή διάνοια τοῦ κόσμου. Μιά κοσμική διάνοια χωμάτινη πού, ἄν καί λατρεύτηκε, ποτέ δέν κατάφερε να λυτρώσει, να ὑψωθεί, να γίνει θεολογία παρά παρέμεινε, ξέπεσε στά ρηχά, στά ἐφήμερα, ἀρκέστηκε να γενεῖ φιλοσοφία, μεταφυσική, ἀναζήτηση ἀνθρώπινη, τίποτε παραπάνω ἀπό ἕνα φτηνό ἀντίγραφο, μία κακέκτυπη ἀπομίμηση τῆς ὄντως Ζωῆς, τῆς ἀξεπέραστης, τῆς σταυρωμένης Ἀλήθειας.

Οἱ καιροί κρίσεως ἔχουνε πάντοτε μία τέτοια δυναμική ὥστε να γεννᾶνε πολλούς αὐτόκλητους, πολλούς πλανεμένους σωτήρες. Οἱ ἀνώριμοι δημαγωγοί πού τάζουν ἄκοπα εὐκολους δρόμους για τήν ἐπιστροφή στήν πρότερη, τήν εὐρύχωρη κατάσταση, διαθέτουν λειψή γνώση, λειψή ἐμπειρία ἀπό τήν Παιδεία, ἀπό τό βάθος τῆς Ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ἐλπίδα μας, παρηγοριά μας για τά χρόνια πού ἔρχονται, σίγουρα ὄχι τά λογάκια τά δικά μας. Ὁ θεολογικός λόγος ἔχει εἰπωθεῖ, ἔχει φτάσει στήν ὑψηλότερη κορυφή του, ὅποιοσδήποτε θά προσπαθήσει να τόν ξεπεράσει θά ἐκπέσει σέ λόγο παραληρηματικό. Ὁ καλός Χριστός μας, για τά χρόνια πού ἔρχονται, δέν μᾶς χαρίζει μεγάλα κηρύγματα, προτιμᾶ να παραμένει σιωπηλός. Προτιμᾶ σάν ὁδοδείκτες, σάν ἀγιασμένο μονοπάτι τοῦ λόγου Του να φανερώνει τούς ἴδιους τούς ἀνθρώπους. Τούς ἀνθρώπους ἐκείνους πού στά πρότερα χρόνια τῆς εὐμάρειας βάδιζαν ήσυχά τήν ὁδό, μέ βῆμα ἀρχοντικό, εὐλογημένο. Καί σήμερα, παρόλο τό ἀδιέξοδο τό πειρασμικό τῶν ἡμερῶν, μή προδίδοντας τήν εὐσέβεια ὁμολογοῦν, ἐπιμένουν να ζοῦν τό ἴδιο ἀγνά, τό ἴδιο εὐλογημένα. Αὐτοί οἱ ἀνθρωποι, πολλοί ἀπ' αὐτούς κι ἀπόψε ἀνάμεσά μας, ἀποτελοῦν τήν καλή γῆ, τό εὐλογημένο φύραμα. Αὐτοί θά 'ναι καί τό μόνο ἀληθινό, τό μυστικό ἐκεῖνο κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ μας πού θά ξαναβλαστήσει, θά ἀναστήσει τόν τόπο αὐτό.

Τό φθινόπωρο ξαναβαπτίζει τήν πλάση, τήν πληγωμένη ἀπό τό βαρῦ χνῶτο τοῦ καλοκαιριοῦ. Καινούργιος ἀστράφτει τότε ὁ οὐρανός στ' ἀπόβροχο, λάμπει μέ καλοσύνη ἀγγελική, ἀνάλαφρη. «Καί ἕτερον ἔπεσε εἰς τήν γῆν τήν ἀγαθὴν, καί φυέν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.»

Ἦπάρχει μία Ἑλλάδα ἀκόμη πού ἐξακολουθεῖ πεισματικά να ἀναπνέει, να παραμένει λαμπερή, ἀναζητώντας τό ἡμερο ἀκρογιάλι της.

Ἡ φλόγα πού τό συντηρεῖ.

Πές το ἀνάμνηση ἀπό τά παιδικά μας χρόνια, πές τό πρῶτο, τό ἀπαλό χᾶδι τοῦ Χριστοῦ. Ὁ καθένας, ἄλλος πολύ, ἄλλος λιγότερο κουβαλάει ἕνα τέτοιο κομμάτι θαλπωρῆς, τρυφεράδας μέσα του.

«Χριστέ μου, κατοικοῦμε μιά δύσκολη, μιά τραχειά, ὡστόσο πάντα μιά πολυαγαπημένη, μιά λατρεμένη γῆ.»

Καλό φθινόπωρο, ἀγαπημένα μας ἀδέρφια, καλό φθινόπωρο.